
การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 1

THE ENVIRONMENT MANAGEMENT OF MATHAYOMWATSING SCHOOL OF THE
SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

นนงนัส กางร่มกลาง * ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรา เดชโฮม** รองศาสตราจารย์ ดร.นิรันดร์ สุธีนิรันดร์***

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1)ด้านอาคารสถานที่ 2)ด้านการจัดการเรียนการสอน 3)ด้านกลุ่มเพื่อน และ 4)ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 160 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือด้านอาคารสถานที่ และด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน ส่วนด้านกลุ่มเพื่อนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

คำสำคัญ : การบริหารจัดการสภาพแวดล้อม

ABSTRACT

The descriptive research has purposed to study about the environment management of Mathayomwatsing School in the Secondary Educational Service Area Office 1 and has 4 sides: 1)Teaching Management 2)Building 3)Relationship 4)Student Event Management. Population in this study was 160 teachers/Educational personnel in Mathayomwatsing School under control of the Secondary Educational Service Area Office 1 in 2019. Instrument used in this study was a set of questionnaire were 5 rating scales. Statistics used in data analysis were percentage, mean, and standard deviation.

The results of study were as follows to study about the environment management of Mathayomwatsing School in the Secondary Educational Service Area Office 1 and there have 4 sides average in the great-rating scale when considered in each sides to discovered that Teaching Management has got the highest average next to Building and Students Event Management after that the Relationship has the less average.

Keyword : Environment Management

*นักศึกษานิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

**อาจารย์ประจำสาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

***อาจารย์ประจำสาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

บทนำ

การศึกษาถือว่าเป็นรากฐานที่สำคัญของการดำเนินชีวิตและการพัฒนาประเทศ ในส่วนของการศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ความคิดและการมีคุณธรรม จริยธรรมของบุคคล เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ทุกด้าน โดยให้เน้นกระบวนการจัดการเรียนรู้มีแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาทางด้านความรู้และความสามารถค้นคว้าเรียนรู้ด้วยตนเอง การจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามที่ผู้ปกครองและสังคมยอมรับนั้นได้กำหนดหลักการจัดการศึกษาโดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงมุ่งไปที่ผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจสติปัญญา ความรู้ความสามารถและคุณธรรม มีจริยธรรม และในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข โดยกำหนดให้มีการจัดการกระบวนการเรียนรู้และผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีผู้เรียน ผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ เต็มศักยภาพและยึดประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้เป็นคนดีคนเก่งและมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, น.24) การจัดการศึกษาตามแนวทางดังกล่าว จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญยิ่งคือการจัดสภาพแวดล้อมโรงเรียนซึ่งการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมโรงเรียนที่ดีจะช่วยส่งเสริมและปลูกฝังให้ผู้เรียนได้เป็นบุคคลที่พร้อมด้วยความรู้ความสามารถ ความเจริญงอกงาม ทั้งร่างกายและจิตใจ การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนของเพื่อนร่วมห้อง อาคารสถานที่ สื่อในการจัดการเรียนการสอนเหล่านี้มีผลกระทบต่อการเรียนการสอนและในการบริหารงานต่าง ๆ ของโรงเรียน จึงกล่าวได้ว่า สื่อในการจัดการเรียนการสอนนั้นก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนเพราะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, น.4) ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) โดยมีวิสัยทัศน์ให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ สถานศึกษาทุกแห่งได้จัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้อย่างมีความสุขรู้จักแสวงหาความรู้ได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ได้เรียนรู้จากสื่อเทคโนโลยี จากแหล่งเรียนรู้ในและนอกสถานศึกษา (กรมวิชาการ, 2556, น.17) ระบบการจัดการศึกษาทั่วโลกจะใช้วิชาเป็นตัวตั้ง จึงสร้างปัญหามากมาย ฉะนั้นจำเป็นต้องศึกษา

โดยใช้ความจริงเป็นตัวตั้ง ซึ่งการศึกษาถึงความจริงมีอยู่ 3 เรื่อง คือ 1)ศึกษาให้รู้จักตนเอง เข้าใจพื้นฐานความเป็นมนุษย์ ต้องเข้าใจว่าเรามีวิญญาณรับรู้ได้จากตนเองและภายนอกแล้วนำมาสังเคราะห์ให้สูงขึ้น ปัจจุบันการศึกษาของเราสร้างคนให้พิการทางกายมากมายนัก 2)ศึกษาให้เข้าใจสภาพแวดล้อมซึ่งมีการเชื่อมโยงและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มนุษย์ควรศึกษาร่วมไป กับความจริงไม่แยกจากสิ่งแวดล้อมและสามารถสังเคราะห์ได้นอกจากจะเข้าใจสิ่งแวดล้อมแล้วการเรียนรู้ก็ไม่น่าเบื่อ เกิดความ สนุก 3)ศึกษาให้เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมและวัดการศึกษาให้เกิดความสัมพันธ์เกื้อกูลต่อกัน สภาพแวดล้อมนั้นมีปฏิสัมพันธ์กับมนุษย์มาตลอดเวลา ถ้าศึกษาให้เข้าใจจิตคนจะเกิดในสภาพแวดล้อมนั้น โรงเรียนเป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้ที่จะต้องเสริมสร้างผู้เรียนให้ได้รับโอกาสอันพึงที่จะควรได้รับในการพัฒนาศักยภาพตามวัย การจัด สภาพแวดล้อมในทุก ๆ ด้านที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสภาพแวดล้อมที่ดีนั้นหมายถึงส่วนประกอบสำคัญส่วนหนึ่ง ใน การพัฒนาโรงเรียนเป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากจะส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการ มีความปลอดภัย มีแรงจูงใจ และเกิดความสุข ความเต็มใจในการแสวงหาความรู้ และในทางตรงกันข้ามโรงเรียนที่ไม่เห็นความสำคัญของการจัด สภาพแวดล้อมหรือขาดการเอาใจใส่ในด้านสภาพแวดล้อมจะทำให้บุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษาขาดปฏิสัมพันธ์ที่ดีมี บรรยากาศที่น่าเบื่อ ขาดความอบอุ่นและบรรยากาศที่เป็นมิตรและขาดศรัทธาต่อโรงเรียนทำให้ส่วนประกอบของคำว่าองค์กร แห่งการเรียนรู้ขาดความสมบูรณ์ตามมาในที่สุดซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กุลยา ก่อสุวรรณ (2553, น.100) ได้ให้ แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนว่าสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ซึ่งสิ่งแวดล้อมนี้อาจช่วยส่งเสริม ให้เด็กสนใจและเรียนรู้ได้มากขึ้นหรือทำให้เด็กเบื่อ ไม่อยากเรียนได้ สิ่งแวดล้อมดังกล่าวได้แก่ สถานที่ หากเด็กนั่งแถวหน้า ของห้องเรียน เด็กย่อมจดจ่อกับสิ่งที่ครูสอนได้มากกว่าเด็กที่นั่งแถวหลัง บรรยากาศของห้องเรียนหากห้องเรียนสงบ ไม่วุ่นวาย เด็กจะสนใจการเรียนมากกว่าห้องที่มีเสียงดังเกินไปหรือยุ่งเหยิงไม่เป็นระเบียบ แสงและกลิ่นก็เป็นปัจจัยสำคัญอีกประการ หนึ่ง เมื่อเด็กต้องอ่านหนังสือแต่แสงไม่พอ เด็กจะต้องเพ่งสายตามากเกินไป เด็กก็จะอ่านได้ไม่นาน อุณหภูมิ หากห้องเรียน ร้อนหรือหนาวเกินไป เด็กจะไม่สบายตัวทำให้เด็กไม่สามารถจดจ่อกับสิ่งที่ครูสอนได้

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียนที่จะประกอบด้วยพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนของครู และพฤติกรรมในด้านการเรียนของนักเรียน รวมถึงเพื่อนร่วมห้อง อาคารสถานที่ ตลอดจนสื่อในการจัดการเรียนการสอน เหล่านี้มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมใน โรงเรียนจึงมีความสำคัญต่อการศึกษา โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กและเอื้อต่อการ เรียนรู้ได้นั้นย่อมเป็นผลดีในการช่วยให้นักเรียนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม นักเรียนมีความรับผิดชอบและเข้าใจถึงสภาพของ ตนเองที่ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้ เอื้อในการแสวงหาความรู้และนักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มากขึ้น (พระมหาอำนาจ ครอบบุญ, 2547, น.47) ซึ่งสอดคล้องกับโกวิท มัชฌิมา (2550, น.82) ได้กล่าวว่าในการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีในสถานศึกษาช่วยส่งผล ประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน โดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขจาก สภาพแวดล้อมที่ดีและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถความสนใจ

การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัยและระดับของผู้เรียนจะเป็นสิ่งสนับสนุนทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกที่อยาก เรียนและเกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ความสำคัญของสภาพสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้มีหลายประการ ได้แก่ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน สภาพการเรียนรู้ที่เหมาะสม เช่น ห้องเรียนมี ความสะดวกสบาย มีอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนครบถ้วน ทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน ผู้สอนมีความสุข ในการ สอนสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินด้วยความราบรื่น สะดวกรวดเร็ว ตามแผนที่

วางไว้ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้สนับสนุนการเรียนรู้หลายด้าน เช่น ทำให้ผู้เรียนเกิดความประทับใจเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความสนใจและเกิดแรงจูงใจในการเรียนเปลี่ยนเจตคติไปในทางที่ดีมีความพึงพอใจในการเรียนช่วยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่จัดมวลประสบการณ์ แก่นักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อนำประสบการณ์เหล่านั้นไปพัฒนาตนเองในอนาคตแต่จะอย่างไรให้เด็กมาชอบโรงเรียนเป็นคนใฝ่รู้ มีความสนุกสนาน มีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน โรงเรียนต้องดำเนินการสร้างแรงจูงใจต่อนักเรียนให้เกิดความคิดว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษาโดยที่โรงเรียนจะได้รับการตอบสนองจากนักเรียนดังกล่าวได้นั้น โรงเรียนจำเป็นต้องมีแนวทางในการจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการสอนและสามารถปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงเพศและวัยของผู้เรียน โดยโรงเรียนต้องดำเนินการพัฒนาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ให้มีผลต่อการเรียนรู้ (นงลักษณ์ มีจรัสสม อ้างถึงใน เชิดชู กาหวงศ์, 2545, น.14)

โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เขตจอมทอง จังหวัดกรุงเทพมหานคร ได้มาจากการเช่าที่ดินของวัดสิงห์ส่วนหนึ่งและเป็นที่ดินราชพัสดุอีกส่วนหนึ่ง จึงเป็นโรงเรียนที่มีอาณาบริเวณกว้างขวาง มีเนื้อที่ประมาณ 37 ไร่ 100 ตารางวา การคมนาคมสะดวกทั้งทางรถยนต์ รถไฟ และเรือ ซึ่งมีขนาดใหญ่กว้างขวางถ้าเปรียบเทียบกับโรงเรียนในสังกัดเดียวกัน มีต้นไม้ใหญ่น้อยปริมาณมาก มีโต๊ะหินให้สำหรับนักเรียนได้นั่งพักผ่อนหย่อนใจ มีสระน้ำกลางบริเวณโรงเรียน มีสนามฟุตบอลขนาดใหญ่ เป็นสถานที่ให้บริการชุมชนในเรื่องสถานที่ให้ออกกำลังกายตอนเย็นหลังจากนักเรียนเลิกเรียนและจำนวนนักเรียนก็มีจำนวนมาก การจัดสภาพการเรียนการสอนภายในห้องเรียน การบริการนักเรียน การคบเพื่อนของนักเรียน การปรับตัว รวมถึงนักเรียนมีจำนวนมากจากและพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่มีปัญหาเรื่องการจัดการแหล่งเรียนรู้และจัดสวนหย่อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เนื่องจากโรงเรียนยังประสบปัญหาด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เหมาะสม ซึ่งมาจากหลายสาเหตุ เพื่อจะได้ทราบการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ปัจจุบัน และนำผลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เหมาะสมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านกลุ่มเพื่อน และด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและบรรยากาศในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านความรู้ในแบบวิชาการและการจัดสภาพบรรยากาศที่ดึงดูดความสนใจให้เข้าไปศึกษาในแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่จัดอยู่ในโรงเรียน ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยคาดหวังว่าผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการเรียนรู้อย่างยิ่งและเป็นข้อมูลในการหาแนวทางเพื่อนำไปสู่การพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการเรียน รวมถึงการกำหนดนโยบาย โครงการและแผนงานให้เหมาะสมยิ่งขึ้นเพื่อการพัฒนาที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 1 มีขอบเขต ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 160 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 1 ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1)ด้านอาคารสถานที่ 2)ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3)ด้านกลุ่มเพื่อน และ 4)ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เพื่อขอหนังสือแจ้งหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล
2. ส่งหนังสือเพื่อขออนุญาตจากโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ และชี้แจงรายละเอียดในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้ประชากรทุกคนด้วยตนเองและนัดเวลาเก็บแบบสอบถาม
4. ผู้วิจัยติดตามเก็บแบบสอบถามคืนจากประชากรทุกคน
5. นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์ทางสถิติ

สรุปผลและอภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านอาคารสถานที่ และด้านด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยมีรายละเอียดผลการวิจัย ในแต่ละด้านดังนี้

ด้านอาคารสถานที่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสนับสนุนจัดบริเวณรอบๆ อาคารเรียนให้มีความสดชื่น ร่มเงา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ส่วนผู้บริหารยึดหลักการมีส่วนร่วมในการใช้สถานที่ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูวัดและประเมินผลตามเกณฑ์แต่ละรายวิชา ส่วนผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความเป็นกันเองกับนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ด้านกลุ่มเพื่อน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้มีกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนในเรื่องการเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์ ตามหลักประชาธิปไตย ส่วนผู้บริหารให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตนเพื่อรักษาชื่อเสียงและภาพพจน์ของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการกิจกรรมนักเรียนอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ผู้บริหารจัดกิจกรรมนักเรียนได้เหมาะสมกับความสนใจและความถนัดของนักเรียน ส่วนผู้บริหารนำผลจากการประเมินการจัดการกิจกรรมนักเรียนไปปรับปรุงและพัฒนาในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

จากผลการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1พบว่า การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียน โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้านทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ จัดสภาพแวดล้อมเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีการจัดการสถานที่บริเวณรอบๆอาคารเรียนให้มีความสดชื่น ร่มเงา สร้างบรรยากาศที่มีความหลากหลายในการเรียนรู้ มีการพัฒนาอาคารสถานที่ จัดสถานที่ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทางด้านสติปัญญา ส่งเสริมการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน พัฒนาสถานที่ว่างเปล่าเป็นแหล่งเรียนรู้ให้ผู้เรียน คำนึงถึงความปลอดภัย เน้นเรื่องความสะอาดของสถานที่ ยึดหลักการมีส่วนร่วมในการใช้สถานที่ ส่งเสริมการจัดการกิจกรรมให้สอดคล้องกับสถานที่ในโรงเรียนเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกขอใช้สถานที่ได้ กำหนดเวลาเปิด ปิดอาคารสถานที่ชัดเจน ส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการเรียนการสอนเหมาะสมกับหลักสูตรสถานศึกษา กิจกรรมการเรียนการสอนตามสภาพบริบทของโรงเรียน ครูสร้างบรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้ในห้องเรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล นักเรียนได้เรียนรู้ทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติจริง มีการผลิตสื่อของครูและสนับสนุนให้ครูใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย เอาใจใส่ดูแลนักเรียน โดยกระตุ้นการคิดของผู้เรียน สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายรูปแบบมีการสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียน มีความเป็นกันเองกับนักเรียนโดยมีวัดและประเมินผลตามเกณฑ์แต่ละรายวิชา ส่งเสริมให้ครูสอนให้นักเรียนรู้จักการปรับตัวในกลุ่มเพื่อน มีสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ให้ครูช่วยเหลือ สนับสนุนในการทำกิจกรรม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สนับสนุนให้ครูและนักเรียนรุ่นพี่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ในเรื่องการเรียน มีส่วนร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์ ตามหลักประชาธิปไตย มีนิสัยใฝ่เรียนรู้เอื้อเพื่อแผ่ซึ่งกันและกัน มีความรักและสามัคคีในหมู่คณะ ส่งเสริมการกล้าแสดงออกของนักเรียนในทางที่ดี ส่งเสริมให้จัดกิจกรรมที่แสดงออกความรู้สึกผูกพันของนักเรียนร่วมสถาบัน จัดกิจกรรมที่แสดงออกความรู้สึกผูกพันของนักเรียนร่วมสถาบันปฏิบัติตนเพื่อรักษาชื่อเสียงและภาพพจน์ของโรงเรียน กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการกิจกรรมนักเรียนอย่างชัดเจน มีแนวทางปฏิบัติในการจัดกิจกรรมนักเรียนอย่างชัดเจน มีการจัดกิจกรรมนักเรียนได้เหมาะสมกับความสนใจและความถนัดของนักเรียนที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ส่งเสริมและสะท้อนเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ของโรงเรียน บูรณาการในชีวิตประจำวัน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน คือ นักเรียน ครู ผู้ปกครองและชุมชน มีการลงมือปฏิบัติตลอดจนส่งเสริมกระบวนการคิดขั้นสูงจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายและรอบด้าน โดยนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการและครูเป็นผู้ให้คำปรึกษา นักเรียนไปปรับปรุงและพัฒนาในการจัดกิจกรรมเผยแพร่การจัดการกิจกรรมนักเรียนสู่สาธารณชนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล ก้อนขาว (2558) การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนศรีทธาสมุทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 การวิจัยครั้งนี้ พบว่า 1.สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนศรีทธาสมุทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนในแต่ละด้าน จากค่าเฉลี่ยน้อยไปหามาก ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการให้บริการผู้เรียน ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน

และด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรินทร์ ลาภอง (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียน(เครือข่ายที่40) สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียน(เครือข่ายที่40) สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานครการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า อยู่ในระดับ มาก 2 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดเรียนรู้ด้านกลุ่มเพื่อนและด้านการบริหาร ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรภา โพธิ์สุ (2556) ได้ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลบางกะดีสังกัดเทศบาลตำบลบางกะดี อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลบางกะดี สังกัดเทศบาลตำบล บางกะดี อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานีและเพื่อนำผลจากการศึกษาเป็นแนวทางสำหรับ การพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลบางกะดีสังกัดเทศบาลตำบลบางกะดี อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลบางกะดีสังกัดเทศบาลตำบลบางกะดี อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับมากทุกคน โดยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหาร ด้านกลุ่มเพื่อน ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านอาคารสถานที่ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อภิปรายผลในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านอาคารสถานที่ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ส่วนใหญ่ผู้บริหารผู้บริหารมีการส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ส่งเสริมการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทางด้านสติปัญญา จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับสถานที่ในโรงเรียนมีการพัฒนาอาคารสถานที่และจัดบริเวณรอบ ๆ อาคารเรียนให้มีความสดชื่น ร่มเงา เน้นเรื่องความสะดวกสบายของสถานที่พัฒนาสถานที่ว่างเปล่าเป็นแหล่งเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีการกำหนดเวลาเปิดปิดอาคารสถานที่ชัดเจนเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกขอใช้สถานที่ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของพรพิไล ชาญพนา (2559) ได้กล่าวถึงการศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนในอำเภอ แก่งหางแมว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี เขต 1 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียน ในอำเภอแก่งหางแมว จำแนกตามเพศและประสบการณ์การทำงานของครู ในอำเภอแก่งหางแมว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1.สภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนในอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐภัค อุทโท (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนทางกายภาพของโรงเรียนอนุบาลวัดช่องลม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนทางกายภาพของโรงเรียนอนุบาลวัดช่องลม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนทางกายภาพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งต้องปรับปรุงให้ดีขึ้น ตามลำดับ ดังนี้การจัดห้องสุขา การจัดห้องเรียน การจัดบริเวณโรงเรียน การจัดอาคารเรียน และการจัดโรงอาหาร

ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ส่วนใหญ่ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูมีการสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียน โดยให้ครูวัดและประเมินผลตามเกณฑ์แต่ละรายวิชา สร้างบรรยากาศให้เกิดการเรียนรู้ในห้องเรียน ส่งเสริมให้ครู

สอนโดยกระตุ้นการคิดของผู้เรียน ครูเข้าสอนตรงเวลา มีการใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายรูปแบบ มีการสนับสนุนการผลิตสื่อของครูและสนับสนุนให้ครูใช้สื่อการสอนที่หลากหลายสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้นักเรียนได้เรียนรู้ทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติจริงสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับหลักสูตรสถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทน์ภัส หัตถะปะนิตย์ (2558) ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญาวัดใหญ่อินทาราม สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญาวัดใหญ่อินทาราม สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1)ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญาวัดใหญ่อินทาราม สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้านแล้วเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านสังคมกลุ่มเพื่อนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน 2)ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญาวัดใหญ่อินทาราม สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี จำแนกตามเพศ โดยรวมและด้านอาคารสถานที่ ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการให้บริการผู้เรียน ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาเดชา อมรเมธี(เสีจันทร์) (2557) การบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดอ่างทอง เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารสิ่งแวดล้อมใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร ที่มีต่อการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดอ่างทอง ทั้ง 3 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการจัดการเรียนการสอน ปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการบริหารสิ่งแวดล้อมใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดอ่างทอง คือ ด้านการบริหารจัดการปัญหา ไม่มีการส่งเสริมให้มีการจัดกลุ่มสนใจ และหรือชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ไม่มีแผนปฏิบัติการ/โครงการ/กิจกรรมดำเนินการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมใน

ด้านกลุ่มเพื่อน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ส่วนใหญ่ผู้บริหารส่งเสริมให้มีกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนในเรื่องการเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์ ตามหลักประชาธิปไตย จัดกิจกรรมที่แสดงออกความรู้สึกรักผูกพันของนักเรียนร่วมสถาบันนักเรียนมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ทำกิจกรรมแบบกลุ่มในขณะเรียน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สนับสนุนให้ครูและนักเรียนรุ่นพี่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีความรักและสามัคคีในหมู่คณะ มีสัมพันธ์ที่ดีต่อกันให้ครูสอนให้นักเรียนรู้จักการปรับตัวในกลุ่มเพื่อนให้ครูเป็นที่ปรึกษาให้กับนักเรียนให้ครูช่วยเหลือ สนับสนุนในการทำกิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรภา โพธิ์สุ (2556) การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลบางกะดีสังกัดเทศบาลตำบลบางกะดี อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี การศึกษาค้นคว้ามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลบางกะดีสังกัดเทศบาลตำบลบางกะดี อำเภอเมืองปทุมธานี และเพื่อนำผลจากการศึกษา

เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลบางกะดีสังกัดเทศบาลตำบลบางกะดี อำเภอมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้สอนในโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลบางกะดี สังกัดเทศบาลตำบลบางกะดี อำเภอมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลบางกะดีสังกัดเทศบาลตำบลบางกะดี อำเภอมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานีอยู่ในระดับมากทุกคน โดยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหาร ด้านกลุ่มเพื่อน ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านอาคารสถานที่ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล ก้อนขาว(2558) การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนศรีธธาสมุทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนศรีธธาสมุทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนศรีธธาสมุทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยน้อยไปหามาก ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการให้บริการผู้เรียน ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน และด้านสังคมกลุ่มเพื่อน

ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ส่วนใหญ่ผู้บริหารมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการกิจกรรมนักเรียนอย่างชัดเจน กิจกรรมที่นักเรียนได้ปฏิบัติเหมาะสมกับความสนใจและความถนัดของนักเรียน สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น โดยนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการและครูเป็นผู้ให้คำปรึกษาประเมินผลการจัดกิจกรรมของนักเรียนอย่างหลากหลายและรอบด้าน มีการกำหนดแนวทางปฏิบัติในการจัดกิจกรรมนักเรียนอย่างชัดเจนสอบถามความสนใจความต้องการของนักเรียนและนำมากำหนดในการจัดกิจกรรมนักเรียน สามารถบูรณาการในชีวิตประจำวันได้จริง ในการจัดกิจกรรมนักเรียนโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน คือ นักเรียน ครู ผู้ปกครองและชุมชน ส่งเสริมการลงมือปฏิบัติตลอดจนส่งเสริมกระบวนการคิดขั้นสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรภา โพธิ์สุ (2556) การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลบางกะดีสังกัดเทศบาลตำบลบางกะดี อำเภอมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลบางกะดีสังกัดเทศบาลตำบลบางกะดี อำเภอมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานีและเพื่อนำผลจากการศึกษาเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลบางกะดี สังกัดเทศบาลตำบลบางกะดี อำเภอมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้สอนในโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลบางกะดี สังกัดเทศบาลตำบลบางกะดี อำเภอมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลบางกะดีสังกัดเทศบาลตำบลบางกะดี อำเภอมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานีอยู่ในระดับมากทุกคน โดยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหาร ด้านกลุ่มเพื่อน ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านอาคารสถานที่ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนันtha ลาลอง (2562) การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียน (เครือข่ายที่40) สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียน(เครือข่ายที่40) สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียน(เครือข่ายที่ 40) สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ใน

ระดับ มาก 2 ด้าน และอยู่ในระดับ ปานกลาง 2 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านกลุ่มเพื่อนและด้านการบริหาร ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

1. **ด้านอาคารสถานที่** ผู้บริหารควรจะต้องแสดงให้เห็นถึงหลักการมีส่วนร่วมในการใช้สถานที่ซึ่งต้องคำนึงถึงความปลอดภัยในการใช้อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้และให้สร้างบรรยากาศที่มีความหลากหลายที่เอื้อต่อการเรียนรู้

2. **ด้านการจัดการเรียนสอน** ผู้บริหารควรจะต้องส่งเสริมให้ครูต้องเอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดโดยให้ครูผู้สอนมีความเป็นกันเองกับนักเรียน และส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนตามสภาพบริบทของโรงเรียน

3. **ด้านกลุ่มเพื่อน** ผู้บริหารควรจะต้องส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตนเพื่อรักษาชื่อเสียงและภาพพจน์ของโรงเรียน ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ และส่งเสริมการกล้าแสดงออกของนักเรียนในทางที่ดี

4. **ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน** ผู้บริหารควรจะต้องนำผลจากการประเมินการจัดกิจกรรมนักเรียนไปปรับปรุงและพัฒนาในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป จัดกิจกรรมนักเรียนที่ส่งเสริมและสะท้อนเอกลักษณ์ และอัตลักษณ์ของโรงเรียน และเผยแพร่การจัดกิจกรรมนักเรียนสู่สาธารณชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

2. ควรศึกษาปัจจัย และอิทธิพลที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมต่อไป

3. ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่จะส่งผลต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ. (2544). การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.

กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหลักสูตรกรมวิชาการ.

_____. (2556). การจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเป็นสื่อสำคัญ.วารสารวิชาการ.16(3): 17.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

กิตติยวดี บุญชื้อ และคณะ. (2540). ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานয়รัฐมนตรี.

กุลยา ก่อสุวรรณ. (2553). การสอนเด็กที่มีความบกพร่องระดับเล็กน้อย. กรุงเทพฯ: สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

โกวิท ประวาทกฤกษ์. (2543). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ:ศูนย์พัฒนาวิชาชีพ.

โกวิท มัชฌิมา. (2550). การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต2.

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ไกรสร แก้วฝ่าย. (2556). การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านนาออก สำนักงานเขต

- พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง. (2543). การบริหารทรัพยากรมนุษย์. ขอนแก่น: เสริมสุขพิมพ์.
- จันทรานี สงวนนาม. (2545). ทฤษฎีแนวปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: บุคพอยท.
- _____. (2553). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. นนทบุรี: บุคพอยท.
- จันทอภา ภามัง. (2558). การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนวิสุทธิกษัตริ์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 งานนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จุฑามาศ ประเสริฐสุข. (2550). ปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในเขตภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชาญชัย อาจิมสมาจาร. (2542). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์กรุงเทพฯ.
- _____. (2545). การบริหารการศึกษา กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- ชุตินาถ อินทร์พวง. (2549). ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนชลบุรี “สุขพบ” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1.วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เชิดชู กาฬวงศ์. (2545). ทำอย่างไรให้เด็กชอบมาโรงเรียน . วารสารวิชาการ 5(4): 14-15.
- ณัฐภัค อุทโท. (2558). การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนทางกายภาพของโรงเรียนอนุบาลวัดช่องลมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐรฎา พวงจันทร์. (2553). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ดลฤทธิ เรืองเดช. (2552). ปัญหาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนในอำเภอเกาะกูด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรรคณีย์ วราหคำ. (2554). การจัดการศึกษาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิตนา แหมมณี. (2540). การคิดและการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิด. กรุงเทพฯ: โครงการพัฒนาการเรียนการสอนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรีนพรัตน์ แก้วประทีป. (2547). การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนทัพพระยาพิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธเนศ ขำเกิด. (2551). การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในองค์กร. วารสารเทคโนโลยี.สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทย – ญี่ปุ่น 35(197): 45-47.

- ธเนศ เจริญทรัพย์. (2557). การจัดการเรียนรู้ โดยครูมืออาชีพ. ค้นเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2562 จาก <http://www.google.co.th>.
- ธีระ นทีวุฒิกุล. (2521). การศึกษาความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ปริญญาานิพนธ์(การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธีระ รุญเจริญ. (2546). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: บริษัทสำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง จำกัด.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2545). กระบวนการปฏิรูปเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น.
- นงลักษณ์ มีจรูญสม. (2546). การศึกษาสภาพแวดล้อมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นฤมล ก้อนขาว. (2558). การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนศรีธธาสมุทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นันทน์ภัส หัตถะปะนิตย์. (2558). ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเทศบาลอินทปัญญาวัดใหญ่อินทาราม สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี. งานนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิชานันท์ ชูดวงแก้ว. (2550). รายงานการวิจัยเรื่องศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิพนธ์ อักษรนำ. (2541). การศึกษาความคิดเห็นและสถานการณ์การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตการศึกษา 3 กรมสามัญ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นรินทร์ สุธีรินทร์. (2561). การบริหารและการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ณัฐรภา พวงธรรม. (2553). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปฎิคม พงษ์ประเสริฐ. (2550). การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตราชเทวี. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาการบริหารและการจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประวีรา โภควนิช. (2559). แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาเรียนรวมระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ประเวศ ะสี. (2543). ยุทธศาสตร์ทางปัญญาและการปฏิรูปการศึกษาที่พาประเทศพ้นวิกฤต. กรุงเทพฯ:พริกหวานกราฟฟิค.
- ปัทมาวดี อุดแดง. (2555). ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ส่งผลต่อความเครียดของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัด

- เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. พรพีไล ชาญพนา. (2559). การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนในอำเภอแก่งหางแมวสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระมหาเดชา อมรเมธี (สืบจันทร์). (2556). การบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาอำนาจ ครอบบุญ. (2547). การศึกษาสภาพและความต้องการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนศูนย์พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ในจังหวัดชลบุรี. ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พัชรา เดชโฮม. (2560). การบริหารและการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2545). การพัฒนาหลักสูตรตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- _____. (2554). CCPR โมเดล กระบวนทัศน์ใหม่ของผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราตรี ฤกษ์วงศ์. (2548). การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รุ่ง แก้วแดง. (2539). ระบบราชการไทย ภาค 2. กรุงเทพฯ: คຸຸສຸກາ.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2550). การพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์กรของสถาบันการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรปภา โพธิ์สุ. (2556). การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลบางกระดี่ สังกัดเทศบาลตำบลบางกระดี่ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยทองสุข.
- วรมน ยาดี. (2558). การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านจันทเขลม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วัชรศักดิ์ สงค์ปาน. (2558). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อบรรลุผลการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคใต้ฝั่งอันดามัน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- วิจิตร อวาระกุล. (2542). เทคนิคมนุษยสัมพันธ์. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮาส์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน.
- วิชิต เทพประสิทธิ์. (2549). การยศาสตร์กับการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในห้องเรียน. ค้นเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2562 จาก <https://www.gotoknow.org/posts/46080>.

- วิภา ร่วมโพธิ์ศรี. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในโรงเรียนกับมาตรฐานคุณภาพสถานศึกษาด้านผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วัฒนาพร ระวังทุกข์. (2542). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: เลิฟแอนด์เลิฟเพรส.
- ศิลาปชัย อ่วงตระกูล. (2552). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนร่วม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สักรินทร์ บุญกว้าง. (2551). การศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอวิเชียรบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สาคร สุขศรีวงศ์. (2550). การจัดการจากมุมมองนักบริหาร. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จีพีซีเบอร์พริ้นท์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). นโยบายและแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- सानิลักษณ์ พรหมฮวด. (2556). แนวทางพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ต้องการพัฒนา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สายสมร ภูเจริญ. (2554). การสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุชา จันทรเฒ. (2542). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนันท์ สุขสวัสดิ์. (2552). สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะแพทยศาสตร์
ศิริราชพยาบาลในทัศนะของนักศึกษาแพทย์. ปริญญาโทการศึกษา มหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตรยุคปฏิรูปการศึกษาไทย. เชียงใหม่: แสงศิลป์.
_____. (2546). แนวคิดพื้นฐานการสร้างและพัฒนาหลักสูตร. เชียงใหม่: เดอะโนว์เลจเซ็นเตอร์.
- สุภรณ์ สภาวงศ์. (2543). เราจะเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนได้อย่างไร. วิชาการ 3(1): 40-41.
- สุภาวดี เจริญจิตร. (2558). การจัดการสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอนที่สัมพันธ์กับการพัฒนาพฤติกรรม
ด้านจิตพิสัยของนักเรียนโรงเรียนบ้านขุนนวมปรกฟ้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 2.
งานนิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2541). จิตวิทยาการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์. (2533). การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
_____. (2553). รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

-
- ศรีนครินทร์วิโรฒ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ.
- _____. (2555). การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ.
- อัสม่า พาริลที. (2559). การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- อาคม รุณสีงาม. (2550). สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนคลองน้ำใสวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อารีญา สตาร์ตัน. (2556). การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานครสำนักงานเขตราชเทวี. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ.
- อำนาจ ศรีแสง. (2556). การบริหารบุคลากรในสถานศึกษา. ค้นเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2562 จาก http://drjirawat.com/file/paper_pdf/pdf1327744680.pdf.
- อินทิรา บริบูรณ์. (2556). การจัดสภาพแวดล้อมโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเครือข่ายโรงเรียนนานาชาติเวลส์. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ.
- อุทุมพร ทองอุไทย. (2523). แนวคิดเกี่ยวกับความรู้. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2543). EVEREST พาลูกค้นหาความนับถือตนเอง. กรุงเทพฯ: ชันดำการพิมพ์.
- อุษณีย์ โพธิสุข. (2542). กลยุทธ์ทางการศึกษา. วารสารวิชาการ 2(12): 34.